

LEDARE

Ledare: Amerika/Hans Bergström: Varför drömmer världen om USA



PUBLICERAD 2001-11-27

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Skaffa nyhetsbrev

Där passerar vi Hamburg och strax Wales. Lite längre fram längs bilfärden dyker Warszawa upp - och så Genève, Belfast, Cuba och Panama. Nästan framme vid vårt mål lockar en avtagsväg - "Swede road". Vi befinner oss på bilutflykt i norra delen av delstaten New York, USA. Det är invandrarland. Miljontals kom till Buffalo. En del fortsatte längs de stora sjöarna, andra stannade. Just Buffalo blev en stad dominerad av polacker, italienare och tyskar. En bit bort ligger svenskstaden Jamestown, dit skickliga möbelhantverkare lockades från Småland och där vi finner "Swede road". Ännu i dag ordnas här svenskdag, blågulare än blågult.

Vart man än åker i USA möter man avtrycken av våg efter våg av invandrare, som här fann ett hopp och en framtid för den arbetsamme, som de saknade i de länder de lämnade. Ofta uppkallade de små bosättningar efter orter varifrån de kom. "Nya Dufvemåla" motsvarades av säkert hundratusentals andra.

"Varför hatar världen Amerika

- har det undrats i medier genom hösten. Den omvända frågan är måhända mer relevant: "Varför drömmer så många i världen om Amerika

- Tidskriften National Geographic visar i en översikt (sept 2001) att Förenta staternas befolkning under 1990-talet ökade med 33 miljoner. En tredjedel, omkring 11 miljoner, var invandrare.

Den fortsatta invandringen påverkar Amerika på djupet. Under perioden 1920 till 1965 ersattes den traditionellt fria invandringen av en mera restriktiv politik, inriktad på att släppa in européer men få andra. 1965 ändrades politiken. Invandringen från Asien och Latinamerika steg drastiskt.

En intelligent bedömare som professor Steven Kelman på Harvard menar att detta är en huvudförklaring till att amerikaner i gemen reagerat så pass moget efter terrorådet den 11 september (artikel Aftonbladet 15/9). Vi har i själva verket sett få yttringar av "arabhat" eller förföljelse av muslimer, och ingenting som ens liknar interneringen av japaner efter Pearl Harbor. USA har numera miljontals muslimska invånare. Inom

en överblickbar framtid beräknas det bo fler muslimer än judar i USA.

Amerika har lärt sig leva med sin mångfald. Nya invandrargrupper kommer, arbetar hårt och erövrar en ny framtid för sina barn. De vinner samtidigt en respekt i samhället, ty de beter sig som alla tidigare invandrare gjort. De må ha sina skilda religioner och kulturer, men väl i USA omfattar de den politiska patriotism som består i att stödja ett öppet samhälle, vårda dess frihet och ta vara på dess erbjudande att med egen insats skapa en bättre framtid.

+ Amerika är fortfarande en frihetsdröm för människor runt om i världen. I Fremont söder om San Francisco ligger "Little Kabul". Här bor 10 000 afghan-amerikaner, och deras affärsliv bildar centrum för ytterligare 30 000 med samma bakgrund i Bayområdet. Den amerikanska flaggan är lika mycket synlig här som i övriga USA, berättar Economist i ett reportage (3/11). Människorna har ofta god utbildning och entreprenörstalang. De har flytt Sovjettrupper eller talibanfanatiker, för att i USA finna framtidsmöjligheter som de förvägrats i Afghanistan. Det arma Afghanistan skulle nu behöva dem för sin återuppbyggnad efter att ha stött ut dem i fanatism.

+ Amerika är också en etnisk oas, i en värld av fördomar. Visst förekommer schablonföreställningar och segregation även i USA. Men samhället som helhet har trots allt lärt sig leva med etnisk mångfald, bygga på mångfald. Den som är beredd att satsa sin talang i hårt arbete möter större öppenhet än annorstädes för att erkänna individuell ansträngning och bortse från skillnader i bakgrund.

Jag har i starkt minne ett möte med en kollega från Japan, chefredaktör för en av de största tidningarna där. Han var under några år verksam som pressattaché vid Japans ambassad i Warszawa. Han träffade en polsk kvinna. De gifte sig och fick barn. Så flyttade familjen till Tokyo. "Så fort jag pensioneras som chefredaktör kommer vi att försöka flytta till USA", förklarade han. Japan accepterar inte socialt ett barn med polsk mor, Polen inte ett barn med japansk far. Bara i USA finner deras barn en acceptans för vad de är som individer, bedöms efter vad de gör.

Amerika representerar på det sättet hoppet om en samlevnad i mångfald, som så många andra samhällen inte klarat. Danmark har visat upp sin bild den senaste tiden. Sverige bär en mera moralisk politisk elit, och vettigare medier, men är inte mycket bättre ute i verkliga livet på att se individer genom hudfärg och härkomst.

+ Amerika är, för det tredje, också attraktionskraft. Där finns energi, där finns möjligheter, där finns spänning och livslust. En av följderna är att drömmen för många, många runt om i världen är att få studera några år på ett amerikanskt universitet. Ungefär hälften av dem som avlägger doktorsexamen i naturvetenskap i USA är utländs-ka medborgare.

Vid tidpunkten för terrordådet i september befann sig 24 medlemmar av Usama bin Ladins familj i USA, de flesta av dem som studerande!

"Varför hatar världen Amerika

", frågar man. Men sanningen är att hundratals miljoner människor runt hela världen inget hellre skulle önska än att få ett green card för att komma och bo och verka i Amerika. Detta är drömmen om Amerika, och den lever stark.

Hans Bergström är chefredaktör

hans.bergstrom@dn.se

TEXT

BERGSTRÖM-HANS

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt